

HOPP

Nr 3 höst 2026

Möt Mattias Klum

Nyfikenheten som ledstjärna

+ Kyrkan
måste våga
höja rösten

+ Det ryms i
öppenheten

Svenska
kyrkan

Uppsala

Matilda Helg

EFTER SEMESTERN och precis inför uppstart av terminen började domkyrkoplan så sakteliga förändras. Ett läktarbygge uppfördes. Belysning och rökmaskin riggades. Människor i kläder av inte helt nutida snitt. En kväll stod en hästtransport här och ytterligare någon dag senare en get. För mig var det en ny upplevelse. För många andra var det ett kärt återseende. I augusti återinvigdes Uppsala krönikespel efter ett långt uppehåll. 2019 monterades byggkranar på domkyrkoplan för renovering av tornspirorna och sedan dess har Uppsala krönikespel inte satts upp. Förrän i år.

Under kvällarna när föreställningen övades tog jag mig då och då nyfiken en tur förbi. Ett hundratal personer kom och gick med olika uppgifter, några nya, andra erfarna. Några yngre, några äldre. Många människor byggde tillsammans upp och gestaltade Uppsalas historia, på ett lättsamt sätt och anpassat för alla åldrar att kunna ta till sig.

Det där med att arbeta tillsammans över generationsgränser. Att ta vara på såväl erfarenheten från dem som varit med längre och entusiasmen från dem som kommer nya. Att med olika gåvor och uppdrag bidra med sitt till en större helhet fick mig att tänka på det goda församlingsbygget och i förlängningen också det goda samhällsbygget.

Församling och samhälle bygger på att människor både får plats, tar plats och bereder andra att ta plats. I det goda bygget möts människor från olika håll och av olika åldrar och bygger upp någonting tillsammans. Det behövs civilsamhällesaktörer, föreningsliv, näringsliv, kommun och församlingar som hjälps åt att stärka det som är gemensamt. Tillsammans bygger vi gemenskaper som bidrar till både trygghet och tillit i såväl de små sammanhangen som det stora samhällsbygget.

Under augusti var det Uppsala krönikespel som fick mig att tänka lite extra på det, utifrån att jag såg ett gott exempel på att det fungerade så väl. Men frågan är ständigt aktuell. +

Matilda, domprost

Gud, tack för alla människor som med sina gåvor, sin tid och sitt engagemang bygger gemenskap. Hjälp oss att se varandra som medmänniskor och att bidra till det goda där vi lever och verkar. Ge oss mod att samarbeta, vilja att lyssna och kraft att tillsammans bygga ett samhälle präglad av hopp, tillit och omsorg.

Amen

Många förknippar kyrkan med högtider och viktiga milstolpar, som dop, bröllop och begravningar. Samtidigt pågår kyrkans verksamhet året om. Hopp har frågat några flanörer på stan hur de ser på kyrkans roll i det vardagliga livet.

Daniel Färnstrand, 50

– Kyrkan behövs om inte annat eftersom den förvaltar ett kulturarv. Sedan är det fint att den ger möjlighet till gemenskap och stöd i kris. Personligen har jag ändå funderingar kring att betala skatt till något jag inte riktigt är delaktig i. Jag tycker också det känns märkligt hur kyrkan styrs, att det är partipolitiskt.

Hopp ges ut med 4 nummer per år och distribueras till alla hushåll i Uppsala pastorat

Ansvarig utgivare Matilda Helg **Redaktör** Ulrika Nordström

Redaktion för detta nummer Lars-Erik Elebjörk Lina Svensk Henrik Viberg

Kontakt uppsala.hopp@svenskakyrkan.se 018-430 35 00

Tidningen Hopp finns på svenskakyrkan.se/uppsala/hopp

Form Lars-Erik Elebjörk **Tryck** Wikströms Tryckeri

Upplaga 89 000 ex **Distribution** Svensk Direktreklam

DEN HÄR TRYCKSAKEN ÄR KLIMATKOMPENSERAD HELA VÄGEN FRÅN TRYCK TILL DISTRIBUTION AV SVENSK DIREKTREKLAM.

HOPP

Hur vill du att kyrkan ska finnas i människors vardag?

Julia von Seth, 40

– Det är viktigt att den finns för de som är mest utsatta. Jag bidrar gärna ekonomiskt till det. Om jag skulle bidra mer aktivt skulle det vara av religiös övertygelse och det har jag inte på det sättet, så det känns mer naturligt att engagera mig i saker som inte är kopplade till religion.

Daniella, Sarah och Amy, alla 15 år

– Kyrkan är en stor del av min vardag eftersom jag går på en kristen skola. Det kommer nog fortsätta vara så även när jag slutat skolan, säger Amy.

– Jag går på en annan skola men vi är alla med i Livets ord och har lärt känna varandra på ungdomsverksamheten, berättar Daniella.

– För oss är det en jättebra grej med kyrkan, vi ser fram emot mötena varje vecka, säger Sarah.

Text och foto
Sigrid Asker

Folk på stan

Jeanette Hjert, 72

– Jag har nyligen flyttat tillbaka till Sverige efter 35 år i Tyskland, så jag har inte så bra koll på hur det fungerar här. Men i Tyskland var jag engagerad i Svenska kyrkan i Frankfurt. Det var mycket aktiviteter, jag hjälpte till vid jul till exempel. Det är bra när kyrkan kan skapa gemenskap.

Morgan Rudin, 55

– I bakgrunden! Jag har gift mig i kyrkan och döpt mina barn men är inte så engagerad i övrigt. Det är skönt att veta att kyrkan finns när man behöver den av olika anledningar.

Inne håll >>>

Hela planeten som arbetsfält 4

Att vara sig själv 8

Vem är Helga? 11

Vi behöver varandra Mitten

Näbben nedåt 14

Dödssynder: Vrede 16

Barn i sorg 18

Allhelgona 20

Vi saknar ord 21

Aktuellt 22

Lika hemma på en gisten brygga i Dalarna som i Borneos djungel eller som ambassadör för Världsnaturfonden, och sedan 18-årsåldern frilansfotograf och filmare med hela planeten som arbetsfält – när Mattias Klum ställer in fokus på samtiden vill han inspirera till mer närvaro och större ansvarstagande för vår gemensamma värld.

”Jag vill komma nära livet”

Text Henrik Viberg

Foto Patrik Lundin

Mattias Klum har **nyfikenheten som ledstjärna**

Även om Mattias Klums ansikte inte är bekant för alla Uppsalabor så är vi säkert många som på ett eller annat sätt kommit i kontakt med hans foton, böcker och filmer under de 40 år som han har frilansat med bildmedier som främsta uttrycksmedel. 2026 är han bland annat aktuell med boken *Stigminnen* som kommit till på uppdrag av Svenska kyrkans ärkebiskop Martin Modéus. När vi ber honom att själv sammanfatta vem han är handlar svaret om utforskande och hopp, men framför allt återkommer ett

begrepp direkt och indirekt under hela intervjun: nyfikenheten.

– Mitt arbete handlar om att undersöka relationen mellan människan och den levande världen omkring oss. Jag gestaltar det genom fotografi, film och andra konstnärliga uttryck. Det som har följt mig genom hela mitt yrkesliv är en vilja att överbrygga glappet mellan kunskap och känsla, mellan det vi vet och det vi faktiskt gör. Min erfarenhet är att människor har en betydligt större förmåga till omtanke och förändring än vi ibland tror.

Utmaningen: att beröra på djupet

Mattias Klum konstaterar att många tror att det mest krävande i hans arbete är expeditionerna med allt vad det kan innebära av fysiska utmaningar, och jo, jag får erkänna att jag inför vårt samtal förväntat mig att kanske få höra en del om trädklättring, svåra dyk, strapatser med mygg och ormar och så vidare. Men riktigt så ser det inte ut, visar det sig.

– Visst behöver jag hålla mig i rimlig form, men för mig är det de konstnärliga och mänskliga utmaningarna som är störst.

– Om jag har en god egenskap så är det nog att jag har lyckats med att inte bli blasé, konstaterar Mattias Klum, som efter 40 år som fotograf och filmare beskriver sig som fortfarande beroende av upplevelser, goda möten och livet självt.

Att vara närvarande, lyhörd och försöka skapa bilder som berör på djupet kräver betydligt mer än fysisk uthållighet. Min drivkraft är ju att komma nära livet med öppet hjärta.

Är det något som funnits med sedan barndomen?

– Ja, utan tvekan. Naturen var mitt första klassrum, kan man säga. Kameran kom senare och blev ett sätt att undersöka och förstå det som jag redan fascinerades av. Den nyfikenheten har egentligen aldrig förändrats; jag tycker fortfarande jättemycket om att ligga på mage

”Ibland låter jag mig så att säga föras av strömmen och ibland paddlar jag själv.”

på en grånad, solblekt brygga och titta på vad som finns därunder.

När och hur kom kameran och fotograferandet in i bilden?

– På utedasset vid vår sommarstuga fanns gamla nummer av *Life* och *National Geographic*, tidskrifter som öppnade dörrar till världar jag inte visste fanns. Samtidigt hade jag naturen precis utanför, jag satt där och hörde storlommar, fisktärnor och småskrakor som jagade nere i vattnet. Kombinationen av berättelserna i fotomagasinerna och det landskap jag

själv växte upp i formade mitt sätt att se på världen.

Skrivande, politik, etik och ansvar

I våras kom Mattias Klum alltså ut med *Stigminnen*, en betraktelse i bild och text som ingår i årligen återkommande serien *Ärkebiskopens fastebok*. Tidigare har bland andra Martin Lönnebo, Ylva Eggehorn, Maria Küchen och Tomas Andersson Wij fått uppdraget att skriva böcker i serien, för eftertanke och andlig fördjupning under kyrkans fastetid. Hur kom det sig att valet den här gången föll på någon som framför allt är känd för sitt foto- och filmarbete?

– Martin Modéus och jag lärde känna varandra genom att vi båda sitter med i Världsnaturfondens förtroenderåd. Ganska snabbt upptäckte vi ett gemensamt intresse för natur, fotografi och de större existentiella frågorna. Dessutom har ärkebiskopen en lekfullhet som jag gillar skarpt. När han frågade om jag ville bli årets fastebok-författare funderade jag en stund och insåg att jag ville skriva om närvaro, både dess betydelse och den brist på närvaro som jag i mycket tycker präglar vår tid. Även om boken i slutänden blev ganska kaleidoskopisk är det i grunden de sakerna den handlar om.

När du i Stigminnen talar om närvaro och om ansvarstagande för naturen kommer jag som läsare på mig själv med att fundera över hur blotta efterlysandet av sådant i vår tid verkar ha börjat uppfattas som politiska ställningstaganden.

– Jag håller med, men själv ser jag inte detta som en politisk fråga i första hand. För mig handlar det om etik och ansvar. Vi är helt beroende av fungerande ekosystem och det är inget som går att förhandla bort, oavsett politisk övertygelse eller livsåskådning.

– Vi har gått från den geologiskt stabila holocenen, som gjort det möjligt för oss att utvecklas, till att nu vara på väg att skjuta oss ut i det tillstånd som forskarna kallar

för antropocenen, där vi på sikt inte längre kommer att kunna leva vidare. Med tanke på all vår forskning och kunskap, men också utifrån sunt förnuft, borde vi förstå att vi inte har råd att navigera bort från det enda fundament vi har för att kunna andas, älska, må bra och ha en framtid, säger Mattias Klum.

Han poängterar att det han skriver i *Stigminnen* får tolkas fritt och att boken ytterst är en kärleksförklaring, men det går också att läsa in samtidskritik i texterna. När vi ses lyfter han frågan om huruvida Sverige är så ledande på områden som skogs- och vattendomslagstiftning som vårt internationella rykte gör gällande.

– Jag tycker att vår lagstiftning är otidsenlig. Sverige är visserligen unikt på det sättet att vi har väldigt mycket skog i jämförelse med många andra länder, men vi kan också konstatera att bara 0,5 procent är urskog. Endast 15 procent av Sveriges natur är skyddad medan genomsnittet i EU är 30 procent. Utifrån ett internationellt perspektiv kan jag absolut tänka att här finns utrymme för förbättringar. Även för Svenska kyrkan med sitt skogsinnehav finns verkliga utmaningar på området.

Jag får intrycket att du vill mana till förändring främst genom att väcka läsarens förundran. Hur kan vi göra för att få tillbaka den närvaro som du talar om?

– Jag tror att vi behöver återerövra förmågan att verkligen uppmärksamma världen omkring oss. När vi ser något på djupet så förändras också vårt sätt att värdera det. Vid sidan av fysiska upplevelser kan konst, foto, film, musik och litteratur skapa ögonblick av närvaro som påminner oss om att livet ska upplevas, inte bara konsumeras.

– I mitt arbete har jag turen att få vistas i miljöer som ofta är både omskakande och enastående vackra, samtidigt som de ibland också präglas av ett stort lidande. Jag blir påmind om att livet blir fattigare för oss alla om vi inte respekterar vårt livsrum och varandra. Konsekvensen av att inte göra det är dessutom att vi riskerar att prioritera bort en dräglig framtid för kommande generationer.

Inte bara en lösning

Hos Mattias Klum anas en sorg över platser som går förlorade, samtidigt som han hoppfullt konstaterar att livet alltid kommer att finna en väg, med eller utan människan. Under vårt samtal citerar han nationalekonomen och statsvetaren Elinor Ostrom som vid ett tillfälle beskrivit det som att det inte är vår planet som behöver räddas, det är vi människor. Och det finns inte ett universalrecept för hur det ska gå till, utan många.

– Ju mer jag arbetar tillsammans med forskare, desto tydligare blir det att framtiden inte avgörs av en enda lösning. Den formas av många människor som tar sitt ansvar inom sina respektive områden. Där hoppas jag att mitt arbete kan bidra, inte bara genom att ge svar utan genom att skapa nyfikenhet, eftertanke och vilja att se världen med lite större omsorg.

2026 års fastebok *Stigminnen* (Verbum).

Att Mattias Klum är mitt uppe i det arbetet råder det ingen tvekan om. Under sommaren har han visserligen hunnit vistas i hemstaden Uppsala en del, men uppdraget är många och tar honom under resten av året till bland annat Schweiz, Grekland, Moçambique, Indonesien, Ecuador och Maldiverna.

Vad finns kvar för din egen nyfikenhet efter fyra decennier som fotograf och filmare?

– Min nyfikenhet har nog egentligen bara blivit större med åren. Det finns fortfarande oändligt mycket att upptäcka, både nära och långt borta. Det viktiga för mig är inte platsen i sig, utan att hitta berättelser som känns angelägna och som kan bidra med nya perspektiv, men just nu rör jag väldigt mycket på mig på grund av alla projekt. Ibland låter jag mig så att säga föras av strömmen och ibland paddlar jag själv.

Med tanke på det, var känner du dig mest hemma?

– Uppsala kommer alltid att vara en viktig plats för mig. Samtidigt har många år av resor lärt mig att känna mig hemma där arbetet och mötet med människor finns.

Mattias Klum berättar att han när han checkar in på ett hotellrum i till exempel Hong Kong oftast inte behöver vänta så många minuter innan hemkänslan infinner sig, ungefär på samma sätt som han kan uppleva det i naturen. Jag föreslår att han kanske framför allt känner sig hemma i sig själv, vilket först får honom att dra en humoristisk parallell med seriefiguren Skelman och

därefter snabbt och om igen landa i det återkommande temat: nyfikenheten, att varje plats och människa erbjuder möjligheten att förstå något nytt.

Förståelsen av det nya är viktig inte bara för närvarons och ansvarstagandets skull, utan också eftersom den i långa loppet minskar vår rädsla för varandras olikheter, menar Mattias Klum. Enligt egen utsago ("förutom kanske när det gäller korkade politiker") har han själv med tiden blivit ganska orädd av sig, något som inte alltid varit fallet men som han idag är desto mer tacksam för:

– För att använda ett "religiöst" ord: det är en välsignelse att inte vara rädd! 🙏

Mattias Klum

Född 1968 i Uppsala. Sedan 1986 frilansfotograf på heltid med en mängd böcker, filmer och utställningar utgivna och visade världen över. Har mottagit utmärkelser och hedersbetygelser från bland andra Uppsala kommun, H M Konungen, World Economic Forum och National Geographic Society.

Hans bilder har publicerats internationellt i tidskrifter som *Wildlife Conservation*, *Terre Sauvage*, *Der Spiegel*, *New York Times* samt återkommande i *National Geographic*.

Föreläsare och lärare både i Sverige och internationellt. Har skrivit två böcker med hållbarhetstema tillsammans med professor Johan Rockström vid Stockholm Resilience Centre.

– Foto, konst, musik och litteratur är alla uttryck som funkar enastående för att skapa pauser för förundran och nyfikenhet, säger Mattias Klum, som i år besöker en rad länder världen över för att skildra det som är mest angeläget för honom.

"Jag tror att Gud skapade mig till just transperson och inte som en misslyckad kvinna eller man", säger Tilly Hilariusson. På bilden syns hon i Helga Trefaldighets kyrka som hon var aktiv i under studietiden i Uppsala.

Text och foto Lina Svensk

Vad ryms i öppenheten?

I debatten om samkönade vigslar och hbtqia-frågor ställs ofta inkludering och teologisk övertygelse mot varandra. Hopp har träffat nyvigda prästen Tilly Hilariusson för ett samtal om polarisering, människosyn och vikten av att våga leva med oenighet.

När vi ses i början av juli har det bara gått några veckor sedan Tilly Hilariusson prästvigdes. Hon är numera pastorsadjunkt, alltså präst under handledning, i Norrtälje-Malsta församling.

Tilly Hilariusson hade vad som nog får beskrivas som en väldigt kyrknära uppväxt i Missionskyrkan med en mamma som är pastor och en pappa som är diakon. Trots det tappade hon efter tonåren den omedelbara närhet hon känt till kyrkan som barn. Det var först när hon följde med sina föräldrar till en regnbågsgudstjänst inför Stockholm Pride 2018 som hon hittade tillbaka och fick ett kall, på fler än ett sätt.

– Jag upplevde att Gud sa till mig att ”nu när du har fattat att du hör hemma här får du faktiskt se till att vara dig själv också”, säger Tilly Hilariusson.

Hon hade redan två år tidigare insett att hon nog var transkvinna och då lagt locket på, men under gudstjänsten fick hon klar blick på både sin tro och sin könsidentitet.

– Gud kallade mig till att vara mig själv. Just då tänkte jag väl inte att jag skulle bli präst, men jag fick en kallelse att gå tillbaka till att vara aktiv kristen.

Två år efter regnbågsgudstjänsten kom hon in på teologutbildningen vid Uppsala universitet.

– Sommaren innan utbildningen startade passade jag också på att komma ut, byta namn och skicka en remiss till transvården i Stockholm, berättar Tilly.

Under studietiden kom Tilly i kontakt med olika queersamhang, bland andra Kristna regnbågsrörelsen, där hon var med och drev en frögrupp, och 2025 var hon en av talarna under Transblessing – en digital konferens för unga kristna transpersoner.

– För mig är min identitet som kristen starkare än den som queerperson, så jag har alltid sett på hbtqia-rättigheter utifrån ett kristet perspektiv och det är utifrån det jag har gjort mina ställ-

ningstaganden.

För Tilly är det självklart att Svenska kyrkan tar aktiv ställning i hbtqia-frågor, inte som ett sätt att värdesignalera, utan för att hon anser att det är viktigt ur ett teologiskt perspektiv.

– Alla frågor som handlar om människosyn och människans okränkbara värde är viktiga att lyfta utifrån vår teologi. Vi måste ta ställning mot all form av förminskning.

Samtidigt anser hon att vissa frågor är mer komplexa än de vid en första anblick ger sken av.

Äktenskapssyn inte samma som människosyn

Sedan hösten 2009 har samkönade par kunnat gifta sig i Svenska kyrkans ordning enligt ett beslut i kyrkomötet (Svenska kyrkans högst beslutande organ). Beslutet antogs av bred majoritet och anses av många ha varit avgörande för Svenska kyrkans trovärdighet och ställning som öppen folkkyrka. En viktig aspekt för att beslutet skulle få så starkt stöd var dock att det inte skulle vara tvingande för enskilda präster att viga samkönade par så länge församlingen kan tillhandahålla en annan präst.

Under hösten 2025 fattade kyrkomötet dock ett nytt beslut, efter en juridisk utredning om samkönade vigslar och prästers samvetsfrihet, som innebär att den som söker en prästtjänst ska kunna tillfrågas om beredskap att viga alla par. Detta väckte kritik hos bland andra unga prästkandidater som i en debattartikel i *Kyrkans Tidning* förespråkade en traditionell äktenskapssyn och rätten att som präst avstå från att viga samkönade – ett inlägg som i sig fick kritik.

Tilly anser att diskussionen om prästers samvetsfrihet i vigselfrågan lätt blir enkelspårig och att den reduceras till två ytterligheter när det i själva verket finns sätt att diskutera frågan utan att vara dogmatisk.

– Samtalet förs på en nivå där det framställs som att en präst som viger samkönade par automa-

tiskt är inkluderande och en präst som inte gör det automatiskt är exkluderande. I själva verket finns det präster som är jättebra på att bemöta hbtqia-personer och som tror att kärlek är kärlek även i ett samkönat förhållande, men som ändå anser att äktenskapet endast bör ske mellan en man och en kvinna.

Att på den grunden förbjuda alla personer med en traditionell syn på äktenskapet från att bli präster, eller avkraga de som redan är det anser Tilly är obarmhärtigt och fel väg att gå. I realiteten finns det idag i Svenska kyrkan få präster som inte viger samkönade par, men ett totalförbud tror Tilly i förlängningen kan slå tillbaka på kyrkan om pendeln svänger i motsatt riktning.

– Om man kan ta en teologisk syn och förbjuda den kan man ju lika gärna i framtiden bestämma att alla präster som är hbtqia-personer ska avkragas. Jag önskar så klart att alla präster skulle vilja viga samkönade, men jag tror inte vi behöver fler hårda linjer, säger hon och vidareutvecklar:

– Den muskel som vi använder för att vara inkluderande mot personer som upplever en annan attraktion eller har en annan könsuppfattning än oss själva är samma muskel vi behöver använda för att vara inkluderande mot den som har en annan teologisk position. Guds rike kommer inte att inträda för att vi är överens om allt, utan snarare när vi hittar en balans där vi kan låta människor vara sig själva. Men så klart behöver vi dra gränser där människor blir exkluderade, diskriminerade eller skadade.

Tilly tycker inte att man kan dra direktparalleller mellan äktenskapssyn och människosyn och att det därför är viktigt att kyrkan lägger tid och resurser på att stärka den förmåga kyrklig personal och församlingar har att bemöta hbtqia-personer generellt.

– Samkönade vigslar är ju en

"Gud kallade mig till att vara mig själv."

Tilly Hilariusson

ganska liten del av kyrkans verksamhet i realiteten. Men det finns en massa bokstäver i hbtqia-begreppet som egentligen inte har någonting med samkönade äktenskap att göra.

I flera församlingar och pastorat i Svenska kyrkan läggs just tid och resurser på att bygga upp förmågan att bemöta hbtqia-personer genom den så kallade Regnbågsnyckeln, en processmodell där medarbetare och förtroendevalda genomgår utbildningar och studiecirklar för att bli hbtqia-certifierade.

– För många queerpersoner är det faktiskt livsviktigt att få känna sig bekräftad och sedd. Det betyder inte att vi i kyrkan måste förstå allting, utan att vi tar oss tid till att möta människor på ett öppet och nyfiket sätt.

Tilly tycker att kyrkan ska våga ställa "dumma frågor" trots rädslan för att göra fel, då det skapar ett mer inbjudande klimat för både den som är rädd för att inte bli förstådd och sedd och för den som frågar.

– En präst som jag jobbat med frågade mig flera gånger i början vilket pronomen hon skulle använda om mig. Jag vet inte om hon glömde eller bara ville försäkra sig, men jag tyckte det var jätteskönt

att hon frågade mig rakt ut. Kyrkan är ett av de bästa sammanhangen för att vara sig själv i, men jag önskar att vi blev ännu mer frimodiga.

Tillrättavisa med kärlek

Svenska kyrkan får emellanåt kritik för att vara politisk när den tar ställning, inte sällan när det kommer till frågor som rör klimat, migration och just hbtqia-rättigheter. Att rättfärdiga ett ställningstagande med att "allt är politiskt" tror Tilly är en lite för enkel väg att gå och att det är viktigt för kyrkans förtroende att dess företrädare tar ansvar genom att härleda sina ställningstaganden till teologi och kristna värderingar.

– Det är sällan vi gör teologi och det inte får politiska konsekvenser och vi måste då vara tydliga med att det kommer från vår tro och våra övertygelser. Om det sedan sammanfaller med en politisk ideologi kan vi inte ta ansvar för det. Vi har ett ansvar att låta vår tro vara rättesnöret framför alla andra.

Hon tycker det är viktigt att ha i åtanke att människor har en tendens att anse ställningstaganden vara politiska när man inte själv håller med om dem.

– I ett kyrkligt sammanhang skulle man till exempel kunna uppfatta en predikan som profetisk om

man håller med om det som sägs, men politisk om man inte gör det.

För att nå ett mindre polariserat samhälle tror Tilly på att odla ett klimat där vi lär oss att tillrättavisa med kärlek och ta emot kritik med ödmjukhet.

– I mötet med människor behöver vi alla komma ihåg att ingen vaknar och tänker "idag ska jag vara ond". Det är klart att vi ibland känner illvilja och ett behov av att göra oss själva stora genom att förminska andra, men då måste vi kunna släppa vårt ego.

Hon tar som exempel de konservativa unga män som på senare tid både högljutt kritiserat och kritiserats i olika sammanhang.

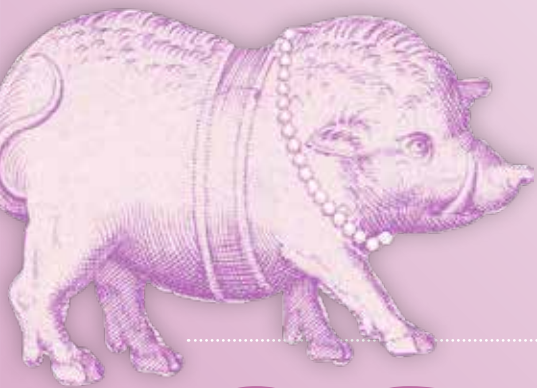
– Om vi pratar om en grupp på det sätt som vi gör om de här unga männen så kan vi inte sedan avkräva den gruppen ödmjukhet. Många av oss vill nog att världen ska vara svartvit, att det ska vara enkelt att skilja på rätt och fel, men jag tror att Gud kallar oss till att våga vara i det där obekväma mellanlandet. Att vi ska lyckas se varandra som medmänniskor och syskon även när vi inte är ense. +

Uppsala Pride 2026

På sista uppslaget i tidningen kan du läsa vad som händer under Uppsala Pride 2026.

Vill du veta hur Svenska kyrkan jobbar med hbtqia-frågor kan du läsa mer på: svenskakyrkan.se/uppsala/hbtqi

Att kasta pärlor åt svin ...

... är ett uttryck man kan slänga sig med när man tycker att man slösat tankemöda på en person som är för dum för att uppskatta ens intellektuella skatter. Men visste du att det, precis som många andra idiomatiska uttryck vi använder än idag, ursprungligen kommer från Bibeln? I Bergspredikan (Matteus-evangeliet) säger Jesus "Ge inte det som är heligt åt hundarna, och kasta inte era pärlor åt svinen; de trampar på dem och vänder sig om och sliter sönder er."

82 041

Så många barn, ungdomar och vuxna sjöng i någon av Svenska kyrkans 4 121 körer under 2025. Var du en av dem?

Tjena, tjena Uppsala

Vad har hänt i församlingarna under sommaren? Det får du veta mer om i de vykort som skickats till mottagare "Uppsala" i våra sociala medier. Du hittar alla vykort på Svenska kyrkan Uppsalas Facebook och Instagram.

Ett fönster mot dåtiden

Vi har djupdykt i Upplandsmuseets arkiv och lyckats fiska fram massor av gamla bilder på Uppsalas kyrkor som vi sedan sammanfört med en dagsfärsk bild tagen på samma byggnad ur samma vinkel. Hur såg det ut i området runt våra kyrkor när de byggdes? Har något tillkommit på byggnaden? Plockats bort? Modifierats?

Under hösten kommer flera bilder ut på Svenska kyrkan Uppsalas Facebook- och Instagramkonton. Följ oss där för fler bilder som den här!

Vem är Helga?

Det finns fyra Heliga Trefaldighets kyrka i Sverige (Arboga, Gävle, Malmö och Kristianstad) men bara en Helga Trefaldighets kyrka – den i Uppsala.

Varför är det så? Kunde uppsaliensarna förr inte stava ordentligt? Är kyrkan döpt efter en Helga?

Nej, svaret är så enkelt som att "helga" är en lite äldre beteckning för "heliga". När Uppsalas kyrka var riktigt ung var den dock varken Helga eller Helig utan kallades ofta för Trinitatis eller Bondkyrkan, eftersom den hade en stor landsbygdsförsamling trots att den i praktiken låg inne i Uppsala. Först 1947 blev den officiellt en del av staden. Sedan dess har den också kallats Helga Trefaldighet.

Psalmrebusar

Vi har sneplat lite på Svenska kyrkan i Västerås och lånat deras koncept "Gissa psalmen". Vilka två psalmer tror du att emojisarna försöker förmedla? Den första är mer välkänd än den andra. Du hittar svaren längst ner på sista uppslaget!

Salabackekyrkan invigdes 1958. Fotot som du ser en skärva av i mitten är sannolikt taget under 1960-talet av okänd fotograf och finns i Upplandsmuseets samlingar.

[instagram.com/svenskakyrkanuppsala](https://www.instagram.com/svenskakyrkanuppsala)
[facebook.com/svenskakyrkaniuppsala](https://www.facebook.com/svenskakyrkaniuppsala)

Kyrkan måste våga höja rösten

Text och foto Henrik Viberg

– Vår stora utmaning är att inte vara rädda, säger Elisabet Berglund. Som diakonichef för Svenska kyrkan Uppsala vill hon se en kyrka som vågar vara röstbärare för människovärdet och individens rättigheter i en samtid där de alltmer börjar ifrågasättas.

Kyrkans roll som röst i samhället är viktig! Under de senaste åren har jag tydligt känt att jag vill bidra till att hitta vägar för att lyfta fram och reflektera över nöden och de oändliga behov som finns, säger Elisabet Berglund.

Hon är sedan mars i år diakonichef för Svenska kyrkan Uppsala. Med bakgrund som socionom och 15 års erfarenhet som diakon i både förorts- och citymiljöer konstaterar hon att hon formats mycket av det mångkulturella och av att uppleva mänsklig delaktighet. Det som tilltalar henne med jobbet är att hon får möjlighet både att vara nära de platser där "livet händer" och att medverka i sammanhang där kyrkan möter och samverkar med andra aktörer i samhället.

Stora behov av att bryta ensamheten

Kyrkan är en mötesplats för människor i alla åldrar. Samtidigt möter många diakoner, vars huvuduppgift är social omsorg och medmänskligt arbete, ofta vad vi till vardags lite slarvigt kallar "de äldre" – det handlar trots allt om ett åldersspann på omkring 30 år – i de dagliga verksamheterna och samtalen.

– Nyblivna pensionärer är ofta mycket aktiva, bland annat som volontärer, och fullt kapabla att ta sig till kyrkornas verksamheter. Samtidigt är det en stor omställning att gå i pension, och en fundering som finns är hur vi kan möta detta, säger Elisabet Berglund.

För många seniorer är kanske ändå den största förändringen när det blir svårare att ta sig ut på egen hand och möjligheterna till gemenskap med andra krymper. Diakonerna i Uppsala upplever att ensamheten är stor bland många äldre och att det är en utmaning att tillmötesgå behovet av samtalsstöd. Känslan av isolering

kan bli påtaglig när närstående, släktingar och vänner kanske inte finns på nära håll eller när många i ens umgängeskrets inte längre lever.

– Vi ser stora behov av samtal, både existentiella och andliga, men också att bara få umgås med andra människor. Vad som är glädjande är att många av de som är lite yngre och har energin att ta volontäruppdrag också ofta privat visar stor omsorg och har koll på varandra på ett väldigt fint sätt.

Mycket görs för att bryta ensamheten. Elisabet Berglund berättar om en ringtjänst via Diakoniceentrum samt om Svenska kyrkans besöksverksamhet som bemannas av både diakoner och volontärer. Diakoner och präster samverkar också flitigt med Uppsalas äldreboenden, i form av andakter samt enskilda möten och samtal på plats. Elisabet Berglund ser dock att behoven är större än vad diakonin kan möta i egen regi.

Kyrkan bidrar med något särskilt

– Omsorgen från samhället räcker inte alltid till det sociala men människan behöver tas om hand själsligt likaväl som fysiskt. Att någon gång lämna sitt hem och få komma ut på promenad kan göra stor skillnad för hälsan och upplevelsen av mening, och det är inte alltid något som hinns med av hemtjänsten. Det har också blivit allt svårare att få komma till särskilt boende, man behöver ofta bli ordentligt dålig innan det är möjligt.

Det är på det här området som diakonerna i Uppsala ser att kyrkan kan bidra med något särskilt och " eget" i den omfattande samverkan som finns med samhällets övriga aktörer. Öppna mötesplatser och grupper som dessutom ofta är åldersöverskridande finns på alla håll i Uppsalas kyrkor. Det kan handla om samtalshörnor,

För Elisabet Berglund har intresset för människan, samhället och för att värna skapelsen funnits med sedan barnsben. Som socionom upptäckte hon att hon saknade trossperspektivet på till exempel kris- och sorgearbete och psykisk ohälsa, något som hon dock kan utgå från i sitt arbete som diakon.

kaféer, hantverksgrupper och särskilda grupper där män pratar om livet.

Utmaningen att inte vara rädd

När vi pratar om situationen för de äldre och ensamma är det svårt att runda spaningen om den minskade migrationens konsekvenser som förekommer flitigt i nyhetsmedier och som även Elisabet Berglund har sett.

– Det allvarligaste när det gäller migrationspolitiken är förstås vad den innebär för den enskilda människan men den får också tydliga följder för bemanning inom vård och omsorg.

Så om kyrkans och diakonins uppdrag är att se, påtala och med människovärdet i fokus agera för den enskilda människans behov, är det då också kyrkans uppgift att ibland vara vad som kan uppfattas som politisk?

– Ja, det är en helt central fråga. Kyrkan är en del av samhället och vår röst är jätteviktig. Diakonins uppdrag är att finnas där ingen eller få andra finns, och där det också kan vara obekvämt och svårt, ibland tills en annan aktör går in, ibland i samverkan. Det är så lätt att bli tolkad partipolitiskt, men vår stora utmaning är att inte vara rädda för att våga höja rösten i de ärenden där vi ser att vi behöver lyfta människovärdet. Det behövs både mod och reflektion i en tid där detta ifrågasätts från olika håll, ibland även inom kyrkan.

– Eftersom så stora välfärdspolitiska förändringar sker i samhället just nu, både vad gäller socialpolitiken och migrationspolitiken, behöver vi som kyrka reflektera över var vi behövs bäst när kartan ritas om. Det gäller också att våga vänta in och se vilka konsekvenserna blir innan vi agerar, konstaterar Elisabet Berglund.

Hon nämner de socialpolitiska förändringarna, bland annat vad dess aktivitetskrav i relation till ekonomiskt bistånd kommer att innebära lokalt, och hur viktigt det är att finnas med i pågående samtal mellan bland andra kommunen, frivilligorganisationer och kyrkan.

– Vi bär alla på olika kunskaper och erfarenheter och kyrkans roll är efterfrågad. I ett hårdnande klimat kan vi idag också behöva vara med för att påminna och värna om mänskliga rättigheter i sammanhang där jag tidigare tänkt att det inte behövts.

Lyssna och lära av varandra

Elisabet Berglund menar att liksom kyrkans roll som röstbärare är viktig så är även den självvårdande rollen ovärderlig eftersom vi där möts utifrån vår tro, inte våra åsikter. Kyrkan är en plats där vi ofta får möta människor som vi annars inte skulle träffa i vardagen och där vi har intentionen av att lyssna och lära av varandra snarare än att kritiskt kommentera.

– Bibelns berättelse om den barmhärtige Samariern* blir aldrig inaktuell. Den talar om att se individen och inte göra skillnad på människor, men också om att vi tillsammans kan göra mer. Vi behöver varandra! ➕

* Jesus liknelse om den barmhärtige Samariern återges i Lukasevangeliet 10:e kapitel i verserna 25–37.

Tecken som talar

Lammet, dödsfallen, timglaset – har du någon gång besökt en kyrka har du säkert sett dem alla. Men vad betyder de egentligen? Hopp reder ut logiken bakom några vanligt förekommande symboler i kristet bildspråk.

Duvan

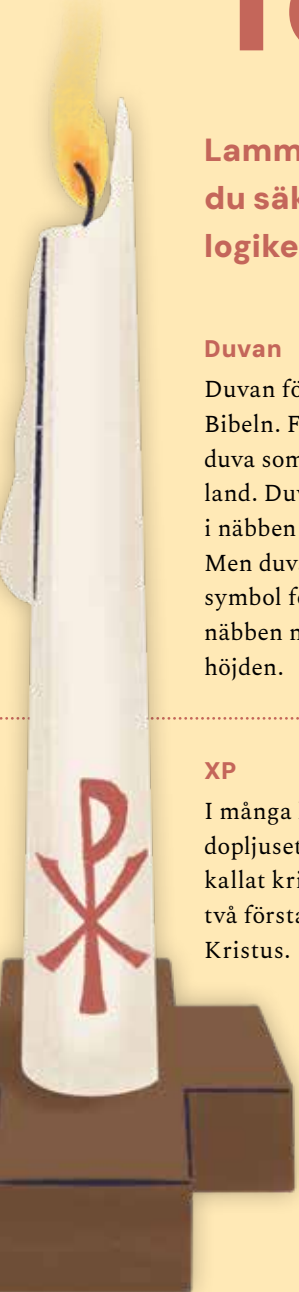
Duvan förekommer i flera olika skildringar i Bibeln. För många går nog tankarna till Noas duva som skickas ut från arken för att leta efter land. Duvan kommer tillbaka med en olivkvist i näbben och blev på så vis en symbol för hopp. Men duvan (utan olivkvist) kan också vara en symbol för den helige Ande. Den avbildas med näbben nedåt, eftersom Anden kommer från höjden.

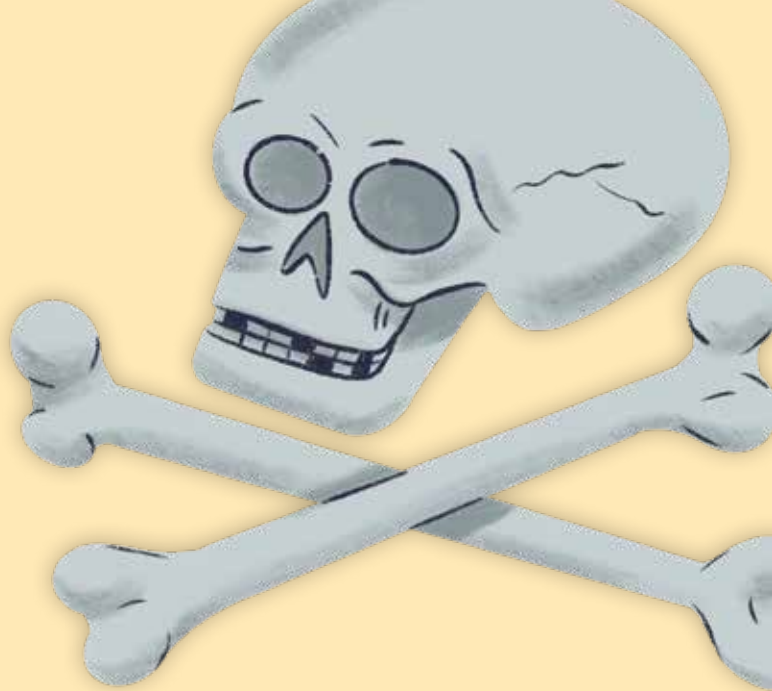
Agnus Dei

Guds lamm, Agnus Dei på latin, är en urkristen symbol för frälsaren. Ofta avbildas lammet med en gloria i form av ett kors och håller en segerfana mellan frambenen. Ibland har lammet också ett sår med blod som rinner ner i en kalk. Lammet symboliserar, som så mycket annat, Jesus. Mer specifikt Jesus som Guds offerlamm som bär och sonar människans synder

XP

I många kristna sammanhang, till exempel på dopljuset, ser man ofta initialerna XP – ett så kallat kristogram. X och P är helt enkelt de två första bokstäverna i det grekiska ordet för Kristus.

Memento mori

Besöker man äldre kyrkor är det inte ovanligt att se en dödskalle med två korslagda ben på till exempel gravhällar och altartavlor (i Uppsala domkyrka kan du hitta dem på flera ställen). I populärkultur är det en symbol som ofta förknippas med pirater eller att något är giftigt, men Memento mori, som används som ett paraplybegrepp för den här typen av symboler/konstverk, användes tidigt i kristna sammanhang. Memento mori är latin och betyder "kom ihåg att du är dödlig" och är i kristet bildspråk en symbol för döden och livets förgänglighet, men även för död och uppståndelse, hoppet om frälsning i och genom Kristus.

Ichthys

Den stilistiskt väldigt avskalade fisksymbolen, ibland kallad "Jesus-fisken", kan man hitta i många kristna sammanhang. I USA:s bibelbälte förekommer symbolen på många bilar som ett sätt för bilägaren att signalera sin kristna tro. Fisken är en mycket gammal symbol som man tror att tidiga kristna använde för att skilja vän från fiende då de var förföljda. Fisken förekommer ibland tom och ibland med ordet "ichthys" inuti. Ichthys betyder fisk på grekiska, men det kan också utläsas som en akronym för "IESOUS CHRISTOS THEOU YIOS SOTER" som betyder Jesus Kristus, Guds son, Frälsare.

Timglas

Precis som dödskallen ska timglasets påminna oss om mänsklig förgängelse och tidens flykt. Även timglasets hittar man inristat i gravhällar och på väggar och pelare i gamla kyrkor om man vet vad man ska leta efter. I vissa kyrkor finns faktiska timglas placerade, till exempel på predikstolen i Gamla Uppsala kyrka (där finns fyra, som dock sannolikt haft även en praktisk funktion i att hålla koll på hur länge predikan höll på). Intressant nog hade pirater en förkärlek även för timglas och på vissa piratflaggor syns både dödskallen och timglasets. +

**Text och
illustration**
Lina Svensk

Ellinor Skagegård om vrede

Foto/bild Magnus Lejhall
samt Pieter van der Heyden

Aldrig har man väl hört talas om Guds girighet. Om Guds lättja eller frosseri eller avund. Men en av de sju dödssynderna ägnar sig även Gud åt: vreden.

JAG BLIR SÄLLAN ARG. Eller rättare sagt, jag blir nästan aldrig arg så att någon annan ser det. Inom mig däremot, där kan ilskan ligga och pyra för småsaker. När jag ser elsparkcyklar stå parkerade mitt i gatan, när någon är väldigt försenad eller när jag får en otrevlig reaktion på en text jag har skrivit.

Och de få gånger jag låter vreden komma ut är den nästan alltid uppblussande, något jag inte kan hålla inne. Inte sällan efterföljades av en skamkänsla över att jag lät min ilska ta över, inte kunde hantera mina känslor. Kanske särskilt som kvinna är ilskan förknippad med något otyglat och fult. "Varför är du så arg?" är en fråga som lätt kan omskrivas till "Varför är du ett hysteriskt fruntimmer?".

Vrede är också förknippat med så mycket ont. Med ondska och våld. Och lever vi inte i vredens tid? De många krigen och konflikterna världen över, sprungna ur vrede. Tonläget i sociala medier och i den politiska debatten. Ilskan som flammar upp så fort någon inte tycker som vi själva.

I Dantes *Den gudomliga komedin* är straffet för att ha begått döds-synden vrede att få gå igenom ett tjockt rökmoln i beckmörker som upptar alla sinnen. Det känns

mot huden och man kan inte hålla ögonen öppna – inte långt ifrån känslan när man fylls av ilska.

Guds egen vrede däremot, den kommer inte av bristande impulskontroll. Den kommer som en reaktion på orättvisa. "Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen", säger Romarbrevet. Men det står också att Gud är sen till vrede. Det ska med andra ord mycket till innan Gud blir arg, men när han väl blir det springer vreden ur rättvisa.

Psykologen Anders Hansen talar i podcasten *I hjärnan på Louise Epstein* om skillnaden mellan ilska och vrede, där ilskan är något som flammar upp och gör att man reagerar instinktivt. Medan vrede är något mer långvarigt, mer cerebralt, där man ofta reagerar på något moraliskt eller rättviserelaterat. Han talar också om hur nära vreden ligger rädslan, där vi i en situation som hjärnan uppfattar som hotfull hamnar i fight or flight-mode, där vi väljer mellan vrede och rädsla. Vreden är hjärnans sätt att aktivt hantera upplevda överträdelser.

I somras fick jag en anledning att fundera över min egen relation till vrede. En person i min närhet

utsattes för en orättvisa, jag kände mig frustrerad men också orolig för vad som skulle ske om jag satte ned foten, sa ifrån å personens vägnar.

Så talade jag men en vän om situationen och hon utbrast. "Jag hade blivit så jävla arg". Ursäkta svordomen, men meningen är inte riktigt densamma utan den. För hon hade ju rätt.

När jag lät det som hänt sjunka in, bejakade min vrede utan att handla instinktivt på den, fick jag kraft att ta tag i situationen och hjälpa min närstående. Detta var inte rätt. Detta behövde ageras på.

I Bibeln är vreden i sig nödvändigtvis inte någon synd. I Efesierna kan man läsa att "Om ni blir arga, så synda inte". Det handlar alltså inte om känslan i sig, utan om vad vi gör av vår vrede.

Vrede är kanske den intressantaste dödssynden just för att den är dubbel. Världen blir en sämre plats om vi handlar impulsivt på grund av snabbt uppsvallande känslor. Men världen blir också en sämre plats om vi inte tillåter oss den heliga vreden. Den som får oss att agera på världens ondska, stå upp emot orättvisor. Svårigheten består i att inse skillnaden. +

Gästskribent i serien om dödssynderna

Ellinor Skagegård,
journalist och författare.
Aktuell med sin romandebut *Vildfåglar*.

Lättja
Flit

Avund
Medmänsklighet

Vrede
Tålmod

Frosseri
Måttfullhet

Vällust
Kyskhet

När sorgen flyttar in i barnens värld

Text Ulrika Nordström

Foto Magnus Aronson

Det är höst och skymningen kommer tidigt. På kyrkogården fladdrar tusentals ljus i mörkret. Människor stannar till vid gravar, tänder ljus och minns någon de saknar. För många är allhelgonatiden en stund av gemenskap och eftertanke. Men för andra är saknaden inte bara något de tänker på en särskild helg. Den finns med varje dag.

När ett barn drabbas av sorg förändras världen på ett sätt som kan vara svårt att förstå. Som vuxen kan du inte ta bort det som hänt men du kan göra det mer begripligt och mindre ensamt. Din närvaro, ditt lugn och din vilja att lyssna är avgörande.

Barn sörjer ofta annorlunda än vuxna. Ena stunden kan de vara ledsna, för att nästa stund leka, skratta och uppslukas helt av något annat. Sorgen följer sällan ett mönster. Den kommer i vågor. Man brukar säga att barns sorg är randig – som en zebra.

Fysisk sorg

Ett barn i sorg kan bli argt, ledset eller rädd. Vissa får ont i magen eller svårt att sova. Andra vill inte vara ensamma medan någon annan drar sig undan. Det är inte alltid barnet kan sätta ord på sina känslor. Ibland märks sorgen mest genom beteendet och det fysiska måendet.

Det viktigaste du som vuxen kan göra är att finnas kvar. Att våga stanna kvar även när samtalen är svåra. Lyssna mer än du pratar. Det handlar inte om att ha alla svar. Tvärtom. Ofta räcker det att säga: "Jag vet inte, men vi kan fundera tillsammans." Barn behöver ärlighet och tydlighet. De behöver också få höra att deras känslor är normala, att det är okej att vara ledsen, arg, förvirrad eller rädd.

Rutiner skapar stabilitet

Samtidigt behöver vardagen fortsätta. Skolan, fritidsaktiviteterna och de vanliga rutinerna kan bli viktiga hållpunkter när mycket annat känns osäkert. Lek, skrott och pauser från sorgen är inte ett tecken på att barnet har glömt. Det är en del av barnets sätt att hantera det svåra.

För många barn blir minnena en viktig del av läkningsprocessen. Att titta på foton, berätta historier, besöka en grav eller tända ett ljus tillsammans kan hjälpa barnet

att förstå att den som har dött fortfarande har en plats i familjens berättelse. Sorgen och kärleken får finnas sida vid sida.

Ingen ska bära sorgen ensam

Svenska kyrkan Uppsala erbjuder stöd för människor i sorg, både för barn och vuxna. I många församlingar finns samtalsstöd och särskilda grupper för barn och unga som har förlorat någon nära. En sådan verksamhet är de så kallade zebragrupperna, där barn får träffa andra i liknande situation. För många barn blir det en lättnad att upptäcka att de inte är ensamma i sin sorg.

När allhelgonahelgen kommer och kyrkogårdarna fylls av ljus påminns vi om något viktigt, att minnas är också en del av att älska. Och att möta ett barn i sorg handlar inte om att göra allting rätt. Det handlar om att vara där, att lyssna och att våga prata om den som fattas. +

Till barn och unga som mist någon nära

Det är vanligt att känna många olika saker när någon dör. Du är inte ensam och det finns hjälp och stöd att få från vuxna runt dig.

Så här kan sorgen kännas

Du kan vara ledsen, arg, rädd eller inte känna någonting alls. Det är helt normalt.

Du kanske får ont i magen, svårt att sova eller koncentrera dig i skolan eller på träningen.

Du kanske vill vara nära någon eller vara helt själv.

Alla känslor är okej

Du behöver inte vara stark. Det är okej att gråta, bli arg eller känna saknad.

Om det är svårt att prata kan du rita, skriva eller bara vara med någon.

Du har rätt att ställa frågor och du kan fråga hur mycket du vill.

Prata med en vuxen, det kan vara en förälder, släkting, lärare eller tränare.

Du bestämmer själv vad du vill prata om och när.

Små saker som kan hjälpa

Gör sådant du brukar tycka om, träffa kompisar, lyssna på musik eller träna.

Minns personen som dött, titta på bilder eller prata minnen.

Klipp ur och sätt upp, exempelvis på kylskåpet.

Jourhavande präst

Du kan ringa 112 och be att få tala med en präst eller så kan du chatta eller mejla. Du kan alltid vara anonym.

Zebragrupp

Sorgegrupp för barn och unga som mist en nära anhörig. Mer infor hittar du på svenskakyrkan.se/upsala/zebragrupp

BRIS

Du kan vara anonym. Telefon 116 111, bris.se

Förädratelefonen (Rädda Barnen)

020-786 786, raddabarnen.se

UMO (13–25 år)

umo.se

Elevhälsa/BVC/Vårdcentral

Via din kommun eller 1177.

STÖD OCH HJÄLP

Tid att minnas

Alla helgons dag 31 oktober

På alla helgons dag brukar många besöka kyrkogårdarna och sina anhörigas gravar. Där kan du tända ljus, lyssna på rofylld musik i kapell och samtala med en präst, diakon eller kyrkogårdspersonal.

De som arbetar på Uppsala kyrkogårdar finns på plats i reflexvästar och svarar gärna på frågor om gravskötsel, om kyrkogårdarna eller hur du hittar en specifik grav.

När det börjar skymma tänds marschaller runtom på kyrkogårdarna kl 15.

Berthåga, Gamla, Vaksala, Hammarby och Gamla Uppsala kyrkogård

Kyrkogårdarna bemannade kl 12–19.

Gamla kyrkogården

Stillhetens kapell är öppet kl 12–18.

Musikandakt i Stillhetens kapell kl 16.

Samtal med präst/diakon i Stillhetens kapell kl 14–15.30 och 17–18.

Expeditionen öppen kl 12–19 (ringklocka vid entrén) och kan även kontaktas via 018-430 35 50 eller uppsala.kyrkogardar@svenskakyrkan.se

Berthåga kyrkogård

Musik i Trädkyrkan kl 12–18.

Musik och ljusständning i S:t Eriks kapell kl 12–18.

HIT SOM GICK HEM OCH BLEV KVAR	LIGGER PÅ SÅNGEN	DEN SKER PÅ RYGG	OVÄN- NER EMEL- LAN	GÅR PÅ EN HEL DEL	DRAR STOR- STORLEK	PÅ- BACK- NING	↓
ÖVER- ORD	→				↓	↓	
SÅDAN GER SIG INTE	→			UPPSYN UNDER ÅSK			
HEM- LIG ÄR OKAND	→						HAR GÅTT GRUND- KURSEN
→			ÄGGLIK BÄR DET I ALLA FALL				
MAN OCH GRUPP VAPEN- DEL					AGENT- DOKTOR KAN BRYNAS		
→				HALVA PARET HA HUM			
↓	SÅ LÅNGT	PLAN SOM EJ KAN FLYGÅ	DRAR NORRUT	EN RIKTIG SORGLIG HISTORIA	BRINNA FÖR	DE BRYTER TYST- NADEN	TACK- OFFER FÖRST I FYRAMSA
→							PRIS- EFTER AVTAL
							NATT- IMMA HÄRA AV SIG
							↓
							ARKITEKT, OCH VI MENAR ALVAR
GE NYTT FÖRTRO- ENDE VID STYRET							
SÄMRE SKICK SPEL- NING						KROPPS- DELS- MAN APART	KRUBBA OVANLIGT VARAK- TIGA
→			MAN- MAN 3D-MÅTT				FÄTT PROJS FÄRD- FÄRDIG
AR NU TUN- NARE ÄN FÖRR					SÄGO- LIKT LAND KOKADE		DET GER SVAR RAS OM
→		HÄLLER BIN FÄRDIGA					SAM- LADE PÅ PAR
							HAR EN DEL RUM
RULLAS MÄTTA	VARA PÅ BETTET ÄR SKOPLIK				LÅNGA SKEDEN	RADIKAL KLIPP- NING	
MÅNGA LÅNGA SKOTT IHOP			ÖDLA EN VISS DISTANS				TYP AV TRAKTOR UT- SÖNDRA
ARBE- TAR MED TEST						TAR INTE PÅ SIG MYCKET	KAN GE HOSTA SÄGS EN RÖRA VARA BLAD
→			SÅDANA LIGGER I				DEN GÅR IN MOT LAND
GÖR VITTNE VIBRA- TION						YTTRE- PLAGG	EN MASSA STRECK I HANDEL
							SVANTE DREJENSTAM

BAMFIAKRYSS

KORS ORD

Var med och tävla om presentkort som gäller i flera av Svenska kyrkan Uppsalas kaféer; Kafé Vardagsrummet i Gottsunda kyrka, Katedralkaféet intill Uppsala domkyrka eller Café Genomfarten intill korsningen Drottninggatan/Ingmar Bergmansgatan.

För att vara med sänder du ditt svar – meningen som du fått fram i de färgade rutorna – i ett mejl till uppsala.hopp@svenskakyrkan.se eller som vanligt vykort till Hopp, Svenska kyrkan Uppsala, Box 897, 751 08 Uppsala. Viktigt att ditt svar inkommit senast 5 november 2026.

Lycka till!

> Aktuellt <

UPPSALA PRIDE

Uppsala Pride

Lördag 26 september är det Pride i Uppsala och Svenska kyrkan och Universitetskyrkan finns med i frandet på olika sätt:

- Representanter för kyrkan deltar i Prideparaden
- Infobord genom Universitetskyrkan på UKK
- Ekumenisk regnbågsmässa i Helga Trefaldighetskyrka söndag 27 september kl 16, som en avslutning på Pride

Vill du vara med i planering och förberedelse är du välkommen att kontakta info@studentprast.uu.se

Eriksberg för Musikhjälpen

Eriksbergskyrkan bjuder in till tre härliga lördagskonserter, 19/9, 17/10 och 21/11 klockan 15, där klassiskt, pop, jazz, sång och instrumentalister blandas. Något för alla smaker. Alla artister ställer upp och jobbar ideellt för en god sak – insamling till Musikhjälpen!

Läs mer på svenskakyrkan.se/uppsala/nyheter/eriksberg-for-musikhjalpen

Sök medel ur Matilda Lundholms fond

Fondens syfte är att underlätta för äldre ensamstående/ensamboende kvinnor. Den som har varit verksam inom handelsyrket (såväl anställda som egenföretagare) har företräde. Fonden delar ut bidrag en gång om året i början av december. Utdelningen är skattefri.

Du som söker ska vara 65 år eller äldre. Du ska vara mantalsskriven inom Uppsala domkyrkoförsamling, Helga Trefaldighets församling, Gamla Uppsala församling, Gottsunda församling eller Vaksala församling.

Mer information samt ansökningsblankett finns tillgängligt i slutet av september/början av oktober på svenskakyrkan.se/uppsala/stod-och-hjalp och i våra kyrkor.

Välkommen med din ansökan!

Samtal och stöd

svenskakyrkan.se/uppsala/stod-och-hjalp

Välkommen att besöka kyrkans kaféer i Gottsunda och Centrum

GENOMFARTEN

Café Genomfarten, 13–19 år
Drottninggatan 13
Må–to 15–22, fr 15–23, lö 16–22

Kafé Vardagsrummet
i Gottsunda kyrka
Ti, to 14–16.30, fr 13–15

Katedralkaféet

Katedralkaféet
intill Uppsala domkyrka
Må–fr 10–16, lö–sö 10–17 (från 1/10)

OBS Öppettiderna kan påverkas av helgdagar.

Prenumera på nyhetsbrevet som kommer en gång i veckan.
svenskakyrkan.se/uppsala/nyhetsbrev

Allra senaste programmet finns på vår webbplats.
svenskakyrkan.se/uppsala/program

Bli månadsgivare till Act Svenska kyrkan

Var med i Act Svenska kyrkans kamp för att människor ska kunna leva värdiga liv, inte enbart överleva. Genom din gåva är du delaktig i både livräddande insatser vid katastrofer och i att skapa förutsättningar för en mer rättvis framtid – för alla.

Läs mer om att bli månadsgivare: svenskakyrkan.se/act/manadsgivare

Din gåva räddar liv!

Swish: 9001223

Plusgiro: 90 01 22-3

Bankgiro: 900 1223

En höst med konst, musik och samtal

Almtunakyrkan är en plats där musikframträdanden, samtal om dagsaktuella frågor, utställningar och frivilligledda gudstjänster får stort utrymme. Om du inte redan har koll på vad som händer i denna trivsamma "oas" i Fålhagen är det hög tid att ta en titt på höstens program: svenskakyrkan.se/upsala/almtunakyrkan

Mat, prat och jazz

Börjar du närma dig pensionsålder? Eller är du kanske redan där? Att gå i pension är en av livets största omställningar och därför kan det vara skönt att få hjälp i hur du navigerar i din nya vardag. Psykologen och författaren Åsa Kruse gästar Gottsunda kyrka 1 oktober kl 18 för att föreläsa om livet som pensionär.

15 oktober är du välkommen på mat och prat när församlingen ses för att samtala om den nya översättningen av Nya testamentet. Alla åldrar välkomna, ingen föranmälan.

I oktober vankas det dessutom Jazzkafé i Gottsunda kyrka fredagar kl 15. Bland de gästande musikerna hittar vi bland andra kända jazzpianisten Lars Jansson och gitarristen Erik Söderlind som kommer till Gottsunda 23 oktober.

Du hittar mer information om höstens verksamhet i Gottsunda församling på svenskakyrkan.se/upsala/gottsunda

Regn i domkyrkan

14 och 15 oktober gästas Uppsala domkyrka av koreografen, dansaren och butoh-konstnären SU-EN som tillsammans med musikern Mattias Hållsten uppför verket *Regn*. Det handlar om ett rumsligt och akustiskt skeende för kropp, vatten och musik framförd på det japanska träblåsinstrumentet shō, högtalare och varande runt om i hela Uppsala domkyrka. *Regn* fyller upp hela kyrkorummet och är enligt artisterna själva tänkt att skapa utrymme för ett slags oändlighet fylld med möjligheter och eftertanke. Inträdet är fritt men platserna begränsade. Förbokning sker via [ticketmaster](https://www.ticketmaster.se) eller Katedralbutiken, 018-430 36 30.

Facit till rebusar på sidan 11. Tjuvkika inte!

B Morgon mellan bergen

A Tryggare kan ingen vara

Tider alla helgons dag, se sidan 20

Kyrkguiden

Ladda hem *Kyrkguiden* från Trossamfundet Svenska kyrkan. Finns i mobilens appbutik.

Nästa nummer av Hopp kommer i mitten av december

I vredens tid

Sidan 16

Röstbärare

Mitten

Kyrkan i vardagen

Sidan 3

Sorg och saknad

Sidan 18 och 20

Kristet bildspråk

Sidan 14

